

en Del af Apparatet, som nødvendigvis skulde til, ikke var bleven udleveret til ham og saaledes heller ikke bragt til Anvendelse. Naar dette er Tilfældet, saa bekræfter det, der er slet, fuldstændig alle andet Steds fra foreliggende bestemte Erfaringer om Apparatets Brugbarhed. Man havde nemlig udleveret ham Apparatet uden det Filtter, Filtterapparat, der hører til, og uden hvilket Apparatet ikke kan bruges; da det kom, var der ikke længere Spørgsmaal om nogen Forstyrrelse, og Alt var i den skjønneste Orden. Jeg haaber, at det, der saaledes har foreligget, skal give Anledning til at tage denne Bestatningsmaade under fornyet Overvejelse. Jeg kommer tilbage — Efter at have berørt Apparatets Brugbarhed, naar dets Brugbarhed saaledes er givet, og det haaber jeg nu endogsaa er slaaet udelukkende fast ved de Erfaringer, der ere gjorte for nylig, kjendte det et Dieblif hentes, som om de havde roffet de foreliggende Vidnesbyrd, naar det altsaa er praktisk paalideligt, saa skulde man tro, at der kun kunde være een Mening om de Fordele, der maatte kunne opnaas ved at gaa over til Produktbestatning. Der er for det Første Lighedheden. Nu siger jo Folk idelig, og det samme er ogsaa sagt i Landsktinget, at det var dog slet ikke uheldigt, at de smaa Brænderier, som ikke producere saa megen Brændevin pr. Tønde Karrum, bleve uheldig stillede og maatte palle sammen; thi de havde ingen Ret til at eksistere, og det er den naturlige Gang, at den mindre dygtige, mindre gode Fabrikation maa vige for den store med Dygtighed drevne Fabrikation. Man dette forekommer mig at være en Feiltagelse. Hvad det gjælder om ved en Fabrikation, som Brændevinsfabrikationen er, fra det eneste Standpunkt, hvorpaa vi have at stille os, er ikke dette, at der kommer saa meget som muligt ud af en Tønde Karrum, men dette, at hele Nettoudbyttet bliver saa stort som muligt. Om en Spiritusfabrikant bringer mest Spiritus ud, eller en lille Brænderieter bringer Mest ud ved Indkjøb og Fødring af

Kreaturer eller saa og saa, er os fuldstændig ligegyldigt. Lad Producenterne selv om, hvorvidt deres Fabrikation betaler sig eller ikke, lad blot ikke Statskassen komme og blande sig deri. Om det store Nettoudbytte kommer ud alene ved en stor Spiritusfabrikation eller udkommer ved Fødring af Kreaturer, er det ligegyldigste Ting af Verden; vi gjøre kun Ulykke ved at blande os deri. Det er sandt nok, at man ser, at mange smaa Brænderier maa gaa bort for de store, men det er kun inden for visse Grænser sandt; i andre Tilfælde have de smaa Brænderier, naar de drives paa en fornuftig Maade, deres Berettigelse, og i ethvert Tilfælde maa vi ikke med vor Lovgivning gjøre deres Stilling vanskeligere, som i Forvejen, i visse Henseender ganske vist kan være vanskelig nok. Det er nu de smaa Brænderier. Saa siges det ogsaa, at det slet ikke er vanskeligt at ville gaa bort fra Karrummet af Hensyn til større Frihed med Hensyn til Mæstningen; der skal ikke være Tab ved alene at opmuntre til Dylmæstningen; det skal være naturligt, at man mere og mere udelukkende bringes til at benytte de bedste Produkter; der skal ikke være noget Uvigtigt i, at man derved forhindrer Folk i at bruge mindre godt Korn, Kartofler. Ogsaa dette er imidlertid fra et almindeligt Standpunkt afgjort uvigtigt. Hvad det gjælder om at bruge, er, hvad der betaler sig; det gjælder fra det almindelige Standpunkt som fra ethvert andet, og det er et nationalekonomisk Tab, naar der paa Grund af det nye Moment, som Afgiften bringer med, skal bruges bedre og kostbarere Kornvarer, end ellers vilde være Tilfældet. Naar jeg taler om de forskjellige Klasser af Brænderier, havde der maaske ogsaa været Grund til at komme ind paa Fyrbrænderier og Dampbrænderier, idet navnlig Fyrbrænderierne ere stillede ugunstig ved den hidtil brugelige Bestatning i Sammenligning med andre, større Brænderier. Nu siger man nok, at man jo dog indfører det for de nye Naarprodukter, som man vil bruge; man vil ikke